

Strålsäkerhetsmyndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet,
Utrikesdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Rapport

Datum: 2024-02-28
Er referens: M2022/02369,
M2020/00296, M2021/01854
m.fl.
Diariernr: SSM2023-9440-1

Stärkt stöd till Ukraina inom miljö- och strålsäkerhetssamarbete

1 Inledning

Med anledning av Rysslands invasion av Ukraina fick Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) i uppdrag av regeringen (M2022/01599) att redovisa hur stödet till och samarbetet med Ukraina inom strålsäkerhetsområdet kan stärkas, särskilt inom kärnsäkerhet, strålskydd, icke-spridning, miljöövervakning och hantering av radioaktivt avfall. Myndigheten skulle också identifiera och förbereda möjliga insatser för att bidra till strålsäkerhet i Ukraina under de förhållanden som förväntas råda under Rysslands invasion men även under ett uppbyggnadsskede. Möjlig samverkan med andra länder och organisationer skulle också redovisas. Denna rapportering lämnades till regeringen den 26 oktober 2022 (SSM2022-5472).

Enligt SSM:s regleringsbrev för 2023 (M2022/02369) ska myndigheten redovisa hur de ökade insatserna och det direkta stödet bidrar till att upprätthålla och stärka strålsäkerheten i Ukraina och närområdet. Redovisningen ska lämnas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet och Utrikesdepartementet) senast den 28 februari 2024.

2 Bakgrund om SSM:s projektverksamhet i Ukraina

Sverige har genom SSM bedrivit utvecklingssamarbete inom strålsäkerhetsområdet i Ukraina sedan 2005. Det har kunnat ske eftersom Ukraina ingått i G7-ländernas Globala partnerskap men också i det Östliga partnerskapet. Genom dessa partnerskap har en aktiv dialog kunnat föras kring säkerhetspolitiska frågor som t.ex. EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen. Ukraina är också en viktig samarbetspartner för EU inom ramen för biståndsinstrumentet International Nuclear Safety Cooperation (INSC) där SSM tidigare deltagit i flera projekt. I juni 2022 beviljades Ukraina status som kandidatland till EU.

Det bilaterala samarbetet har utvecklats succesivt under åren men intensifierades efter Nuclear Security Summit 2014, en internationell konferens där världsledare deltog i syfte att förbättra det internationella samarbetet för att förhindra terrorism med kärnvapen. Under konferensen tog Sverige och Norge tillsammans med Ukraina fram ett utvecklingsprogram för ett nära samarbete inom strålsäkerhetsområdet. Samarbetet med den norska strålsäkerhetsmyndigheten, Direktoratet för Strålevern och Atomsikkerhet (DSA) och den finska strålsäkerhetsmyndigheten, Strålsäkerhetscentralen (STUK), har fördjupats under åren. Samarbetet har nyligen utökats till att inkludera även den danska Beredskapsstyrelsen (DEMA). I februari 2024 anordnade STUK ett nordiskt möte för att fördjupa det pågående samarbetet. Syftet med samarbetet är att få en

uppdaterad och gemensam bild av Ukrainas behov av stöd, att samverka och samfinansiera genomförandet av olika projekt samt att effektivisera arbetet och undvika eventuellt dubbelarbete.

Utvecklingssamarbetet med Ukraina koordineras i nära samarbete med det Internationella Atomenergiorganet (IAEA). Kontakter har även tagits med G7 Globala partnerskapet för att kunna samordna och utveckla projekt.

SSM:s stöd till ökad strålsäkerhet i Ukraina har omfattat ett brett spektrum av samarbetspartners och aktiviteter. Framförallt har detta omfattat stöd till den ukrainska strålsäkerhetsmyndigheten (SNRIU), den ukrainska kärnkraftsindustrin genom det helstatliga bolaget Energoatom och den ukrainska operatören för radioaktivt avfall (SAUEZM). SSM har även samarbetsavtal med dessa parter, som lägger grunden för att effektivt kunna genomföra konkreta strålsäkerhetsprojekt.

3 Strategisk inriktning för utvecklingssamarbetet i Ukraina

SSM har under flera år utformat utvecklingssamarbetet utifrån nedan angivna strategiska mål. SSM konstaterar att dessa mål också är helt i linje med delmålet ”uppbyggnad” (särskilt samhällsviktig infrastruktur) i den strategi för Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina 2023–2027 som regeringen beslutat om.

Målet med SSM:s utvecklingssamarbete är att insatserna ska:

- stärka den ukrainska strålsäkerhetsmyndigheten i sitt uppdrag,
- bidra till att öka strålsäkerheten vid de ukrainska kärnkraftverken,
- bidra till att öka förmågan att hantera nukleärt säkerhetsskydd vid utvalda kärnkraftverk,
- bidra till en säker insamling och hantering av radioaktiva källor, och
- stärka ukrainska institutioner och universitetet genom kompetensuppbyggnad och kunskapsöverföring.

4 Situationen i Ukraina

Den ryska invasionen av Ukraina har ändrat förutsättningarna för utvecklingssamarbete i landet. Genom att SSM sedan 2005 varit verksam i landet finns ett välutvecklat kontaktnät med relevanta myndigheter och organisationer. SSM har succesivt återupptagit kontakten med dessa och återupptagit projekt som fick pausas direkt efter det inledande ryska angreppet.

Behovet av stöd till Ukraina inom strålsäkerhetsområdet är stort och vissa projekt som kräver mycket stora finansiella insatser lämpar sig mer för större internationella organisationer som IAEA eller EU som kan samla ett stort antal länder och bidragsgivare. Det kan till exempel handla om att införskaffa säkerhetssystem för energiförsörjning till kärnkraftverk.

Vidare är flera angelägna strålsäkerhetsbrister i Ukraina inte möjliga att stödja under nuvarande situation med ryska trupper i delar av landet. Mot denna bakgrund har SSM fokuserat på insatser med parter där SSM har upparbetade kontakter och i geografiska områden där insatser är möjliga trots krig.

5 Stärkt stöd till och samarbete med Ukraina

Regeringens ändring av SSM:s villkor för internationellt miljö- och strålsäkerhetssamarbetet med Östeuropa (anslag 1:1 Biståndsverksamhet, ap. 22 Kärnteknisk säkerhet och strålskydd i Östeuropa, utgiftsområde 7) i juli 2022 innebar ett förtydligande om att direkt stöd i form av utrustning kunde ges för att upprätthålla strålsäkerheten i Ukraina. Under 2023 har även anslag

1:13 Internationellt miljösamarbetet, ap.8 utgiftsområde 20 Naturvårdsverkets regleringsbrev fortsatt kunnat användas till stöd till Ukraina inom miljö- och strålsäkerhetsområdet. I den rapport som SSM ska lämnas till Klimat- och näringslivsdepartementet och UD den 30 april 2024 om planer för framtida insatser för det internationella miljö- och strålsäkerhetssamarbete med Östeuropa kommer SSM att närmare redogöra för arbetet med att stärka strålsäkerheten i Ukraina som planeras under 2024.

Nedan redovisas vilken typ av stöd som SSM har lämnat till olika samarbetspartner under 2023.

5.1 Stöd till den ukrainska strålsäkerhetsmyndigheten, SNRIU

SSM har lång erfarenhet av att stödja SNRIU och dess tekniska expertorganisation State Scientific Technical Centre for Nuclear and Radiation Safety (SSTC NRS). SNRIU:s förmåga och möjligheter att bedriva en normal tillsynsverksamhet över landets kärntekniska anläggningar har försvårats på grund av kriget. SSM har fortsatt att stödja SNRIU och dess tekniska expertorganisation vad gäller kärnämneskontroll och utveckling av en webbportal för information om insamling av strålkällor m.m. SNRIU använder fortlöpande mjukvaruverktyget RiskSpectrum/RiskWatcher för uppföljning och granskning av kärnkraftverkens probabilistiska säkerhetsanalyser (PSA), verktyget finansieras genom SSM:s stödprogram. SNRIU har under kriget fått en samordnande funktion som förmedlar säkerhetsläget på kärntekniska anläggningar i internationella sammanhang. SNRIU ger även viktig information kring vilka stödinsatser som bör prioriteras.

SSM delfinansierar, tillsammans med DSA Norge, DEMA Danmark och STUK Finland ett projekt gällande framtagning och leverans av ett mobilt mät- och provtagningslaboratorium. Laboratoriet består av ett fordon med specialinredd utrustning och ska användas för detektering och kartläggning av eventuella radioaktiva utsläpp i omgivningen samt för lokalisering och identifiering av radioaktiva källor. Enheten är avsedd att användas även under ett uppbyggnadsskede i Ukraina. Projektet startade 2023 och leds av STUK som kommer att påbörja upphandlingen av det mobila mät- och provtagningslaboratoriet under 2024.

5.2 Stöd till kärnkraftsanläggningar, Energoatom

Stödet till kärnkraftverken i Ukraina är mycket högt prioriterat och nödvändigt för att kunna upprätthålla en säker och tillförlitlig elproduktion under rådande förhållanden. För att kunna tillmötesgå SNRIU:s och kärnkraftverkens krav på säkerhet och tillförlitlighet behövs det fortlöpande tillgång på utrustning och reservdelar. Detta behövs för att kunna genomföra föreskrivna kontroller och inspektioner av säkerhetsrelaterade system och utrustning. Här är det västliga stödet avgörande då tillgången på relevant utrustning för närvarande är mycket begränsad eller obefintlig inom landet.

Stöd till kärnkraftverken innebär i regel kostnadsmässigt mer omfattande projekt, bl.a. genom anskaffning och leverans av nödvändig hårdvara. Det är därför ofta fördelaktigt och mer optimalt att söka samfinansiering med andra länder eller organisationer vilket också görs från fall till fall. Samarbetet med kärnkraftverken kanaliseras genom det helstatliga bolaget Energoatom som äger och driver samtliga kärnkraftverk i Ukraina. Samfinansierade projekt har genomförts tillsammans med DSA i Norge gällande insatser på kärnkraftverken Rivne, South Ukraine och Khmelnytsky. Dessa projekt har hittills implementeras av DSA med delfinansiering från SSM. Insatserna har bland annat omfattat utrustning och tillhörande utbildning inom oförstörande provning av tryckbärande system och komponenter i primärsystemen, test av kablar och kritisk el-utrustning och vibrationstest av roterande komponenter.

Vad gäller kärnkraftverket Zaporizhzhia finns det mycket stort behov av stöd men i dagsläget har SSM inget samarbete på grund av Rysslands belägring av kraftverket. Det är möjligt att SSM:s stöd till Ukraina via IAEA kommer att bidra till utrustning till Zaporizhzhia.

Tillsammans med den norska strålsäkerhetsmyndigheten fortsätter SSM att stödja Energoatom med kompetensöverföring i deras arbete relaterat till kärnsäkerhet, SSM ger även stöd till Energoatom i att arbetet med att etablera ett nytt kvalificeringsorgan enligt internationell standard. Ett flerårigt projekt tillsammans med den norska strålsäkerhetsmyndigheten om uppgradering av det fysiska skyddet vid Khmelnytsky kärnkraftverk slutfördes under 2023.

SSM har under flera år finansierat beräkningskoder för probabilistiska säkerhetsanalyser till Energoatom och samtliga deras kärnkraftverk i syfte att dessa kan utföra egna och myndighetsålagda säkerhetsanalyser. Koderna har även levererats till SNRIU finansierade av SSM.

5.3 Stöd till operatören för anläggningar för hantering av radioaktivt avfall, SAUZEM

Vid den tidigare kärnkraftsanläggningen Tjernobyl hanteras och lagras radioaktivt avfall. Området benämns som Exclusion Zone och delar av området är av de mest radioaktivt förorenade områdena i världen. Anläggningen invaderades tidigt av ryska styrkor men är inte längre under ockupation. I samband med belägringen förstördes och stals viktig strålsäkerhetsutrustning, vilket innebär att behovet av stöd är mycket omfattande. Dessutom bidrog de ryska soldaterna till spridning av radioaktiva ämnen från den starkt kontaminerade Röda skogen där man grävt skyttegravar och kört med militärfordon.

SSM har under 2023, tillsammans med den norska strålsäkerhetsmyndigheten (DSA) tagit fram ett underlag för en radiologisk kartläggning av strålsäkerhetsläget vid Exclusion Zone där radioaktivt avfall hanteras. SSM planerar att samfinansiera genomförandet av kartläggningen med DSA. Kommande steg med att vidta återställningsåtgärder baserat på kartläggningen (inköp av utrustning, renoering av förstörda anläggningsdelar m.m.) behöver samfinansieras tillsammans med andra aktörer såsom IAEA och EU med anledning av de stora finansiella insatser som krävs.

5.4 Stöd till bekämpning av olovlig handel med radioaktiva material

För att förebygga och utreda brott i samband med smuggling av radioaktiva och nukleära material har SSM tillsammans med DSA tidigare samfinansierat inköp av utrustning för detektion av radioaktivt material. Dessa projekt har även inkluderat utbildningsinsatser för gränsbevakningspersonalen. Under 2023 genomfördes dock inga konkreta projekt men SSM bedömer att fortsatt stöd kommer att behövas för att upprätthålla den operativa förmågan och även för att utbilda blivande nationella experter inom moderna detektionsmetoder under en längre tid framöver.

5.5 Stöd till utbildning och forskning

För att stärka Ukrainas förmåga och kompetens inom det nukleära området har SSM under många år bidragit med stöd till bl.a. Odessa Center for Non-Proliferation, Odessa polytekniska universitetet, Kievs polytekniska universitet, Kievs institut för kärnkraftsforskning Kharkivs nationella universitet och Kharkiv Institut för fysik och teknologi.

Stödet har lämnats bl.a. till ukrainska forskningsinstitut för deltagande i OECD/NEAs projekt SCIP Studsvik, relaterat till kärnsäkerhet, hantering av skadat kärnbränsle. En annan insats var att tillhandahålla en plattform för utbildning, träning, och forskning av experter inom områdena kärnsäkerhet, kärnvapen och icke-spridning av massförstörelsevapen i Ukraina i samarbete med WINS (World Institute for Nuclear Security). SSM avser att ge fortsatt stöd till berörda institutioner.

Under 2023 lämnade SSM stöd till IAEA:s Marie Sklodowska-Curie Fellowship Programme. Detta program syftar till att främja och stärka kvinnor i den nukleära sektorn. SSM:s bidrag var öronmärkt för fyra ukrainska kvinnliga kandidater att utbilda sig vidare inom den kärntekniska sektorn.

5.6 Women in Nuclear Ukraine och Black Sea Woman in Nuclear Network

Women in Nuclear Ukraine är en regional organisation som har som ett mål att främja och stärka kvinnor i den nukleära sektorn genom att öka medvetenheten om jämställdhet mellan könen och att uppmuntra unga kvinnor att jobba inom den nukleära sektorn.

Organisationen initierades under 2019 av SSM i samarbete med Kanada, USA och Norge.

SSM har under 2023 lämnat finansiellt stöd till organisationen samt finansierat framtagandet av studiemateriel på ukrainska inom fysiskt skydd.

5.7 Stöd till IAEA "Ukraine Support"

Under 2023 har SSM lämnat betydande bidrag till IAEA:s Ukrainafunktion som koordinerar bidrag till Ukraina. SSM har villkorat stödet så att det överensstämmer med de krav som finns i SSM:s regleringsbrev och så att det ges till SSM:s traditionella samarbetspartners såsom berörda myndigheter, licenshavare, forskningsinstitut m.fl. SSM:s stöd bidrar till att IAEA bättre kan följa upp implementering av projekt med den personal som IAEA har på plats vid kärntekniska anläggningar i Ukraina. Kostnader för att ha IAEA-personal som finns på plats finansieras med bidrag från medlemsländer (bl.a. från Sverige).

6 Användning av anslaget

Det ordinarie samt förstärkta anslaget till Ukraina på sammanlagt ca 22 MSEK (efter avdrag för förvaltningskostnader) har fördelats enligt följande:

- Stöd till IAEA "Ukraine Support", ca 9 MSEK
- Stöd till ENERGOATOM, ca 8 MSEK
- Stöd till SNRIU, ca 3 MSEK
- Stöd till utbildning/forskning och Women in Nuclear, ca 2 MSEK

7 Bilagor

Följande bilagor lämnas i anslutning till denna rapport

1. Parter i Ukraina för stärkt stöd och samarbete
2. Länder och organisationer för möjlig samfinansiering och genomförande av projekt

Bilaga 1. Parter i Ukraina för stärkt stöd och samarbete

Nedan finns en sammanställning av de parter i Ukraina som SSM tidigare samarbetat med och lämnat stöd till. Alla dessa är i varierande grad viktiga för att stödja både på kort och på lång sikt.

SNRIU

SNRIU (State Nuclear Regulatory Inspectorate of Ukraine) är Ukrainas strålsäkerhetsmyndighet med uppdrag att licensera, utöva tillsyn över och besluta om föreskrifter för kärnkraftverk och övriga kärntekniska anläggningar. SNRIU är vidare behörig myndighet för frågor om bl.a. fysiskt skydd och säker transport av radioaktivt material till och från kärntekniska anläggningar.

SSM har sedan tidigare ett väl inarbetat samarbete med SNRIU. Samarbetet har avsett kärnämneskontroll, kärnsäkerhet och hantering av radioaktiva material. SSM har bidragit till att stärka myndighetens exportkontrollsystem samt etablering av ett nationellt register för radioaktiva källor. SSM har även bistått myndigheten i att licensiera import av kärnbränsle från andra länder än Ryssland.

Energoatom

Energoatom är det ukrainska statliga bolaget som äger och driver samtliga kärnkraftverk i Ukraina. Dessa är Zaporizhzhia, South Ukraine, Khmelnytsky och Rivne.

SSM har tidigare genomfört större projekt på flera av anläggningarna. Bland annat har en omfattande granskning och översyn av säkerhetsanalysen för South Ukraine genomförts. SSM har i samverkan med DSA genomfört ett flerårigt projekt som syftar till att förbättra säkerheten och förstärka det fysiska skyddet på Khmelnytsky. SSM har också ett pågående projekt tillsammans med DSA gällande leveranser av säkerhetsrelaterad utrustning till kärnkraftverken Rivne, South Ukraine och Khmelnytsky. Vidare har SSM i samarbete med DSA lämnat stöd direkt till Energoatom i arbetet med säkerhetsanalyser och riskövervakning.

SAUEZM

SAUEZM är en statlig organisation som förvaltar säkerhetszonen i Tjernobyl med dess anläggningar, framförallt olika förvar av radioaktivt avfall. I SAUEZM:s struktur ingår även EcoCenter och regionala förvar för radioaktivt avfall och uttjänta strålkällor, s.k. Radonanläggningar.

SSM har under flera år samarbetat med andra länder inom Global Partnership med projekt som syftar till en strålsäker hantering av använda strålkällor i Ukraina. Dessa projekt syftar till att flytta uttjänta strålkällor från regionala förvar till en anläggning för mellanföring inom Tjernobylzonen.

SSTC NRS

SSTC NRS är en teknisk expertorganisation (TSO) som stödjer SNRIU inom strålsäkerhetsområdet.

SSM har lämnat stöd till SSTC NRS genom att etablera en webbplats (uatom.org) vars syfte är att främja strålsäkerhet i landet. SSM har även bidragit till SSTC NRS:s säkerhetsarbete genom att anskaffa licenser för probabilistisk säkerhetsanalys (PSA) från RiskSpectrum/RiskWatcher. Verktöget används för att granska säkerhetsrapporter från kärnkraftverken.

Border Guards Academy och Ukrainas gränspolis

För att stärka och förbättra kapaciteten för Ukrainas gränspolis har SSM tillsammans med DSA levererat en rad specialutrustning för detektion och analys av nukleära och radioaktiva ämnen. SSM har även utbildat personal inom tullen och gränspolisen samt levererat utrustning till den ukrainska kustbevakningen i syfte att upptäcka och förhindra illegal hantering av nukleärt och radioaktivt material i Svartahavsregionen.

Odessas tekniska och nationella universitet

Inom ramen för Odessas tekniska universitet och nationella universitet utbildas kärnkraftsingenjörer och tekniker.

För att stärka Ukrainas förmåga och kompetens inom det nukleära området har SSM under många år bidragit med stöd till Odesa Center for Non-Proliferation (OdCNP). SSM har även ett samarbete med Odessa Polytekniska Universitet (ONPU) för att bidra till att bygga upp ett utbildningsprogram för kärnkraftingenjörer.

Kiev Polytekniska Universitet och Institut för kärnforskning

Vid Kievs polytekniska universitet utbildas kärnkraftsingenjörer.

Kopplat till universitetet finns forskningsinstitutet Kiev Institute for Nuclear Research vilket SSM tidigare har tidigare lämnat stöd till för forskning relaterat till kärnsäkerhet i frågan om skadat kärnbränsle. Vidare genomför SSM i samarbete med WINS och KPI ett projekt som berör översättning av certifierade kurser inom nukleär säkerhet till ukrainska.

Kharkiv universitet och institut för fysik och teknologi

Kharkiv National University och National Center Kharkov Institute of Physics and Technology är tekniska universitet.

SSM har lämnat stöd till forskningen vid Kharkiv universitet och institutet för fysik och teknologi, bl.a. genom att finansiera deras deltagande i ett OECD/NEA-projekt inom forskning om skadat kärnbränsle i Studsvik.

Kuzmich Training Centre

Kuzmich Training Center är en expertorganisation som tillhandahåller utbildning inom strålskyddsområdet.

SSM har beställt skräddarsydda utbildningar till våra samarbetspartners SNRIU, Energoatom, Border Guard m.fl. inom strålsäkerhet och fysiskt skydd.

Women in Nuclear Ukraine

Women in Nuclear Ukraine är en regional organisation som har som ett mål att främja och stärka kvinnor i den nukleära sektorn genom att öka medvetenheten om jämställdhet mellan könen och att uppmuntra unga kvinnor att jobba inom den nukleära sektorn.

Organisationen initierades under 2019 av SSM i samarbete med Kanada, USA och Norge.

Bilaga 2. Länder och organisationer för möjlig samfinansiering och genomförande av projekt

SSM har bred erfarenhet av att arbeta med flera internationella aktörer kring finansiella lösningar. Detta har oftast inneburit att medel från Sverige varit utgångspunkten för att initiera projekt som sedan genomförts stegvis eller tillsammans med finansiärer från de nordiska länderna eller partners i USA, U.K. eller Kanada. SSM har även finansierat utvecklings-samarbetsprojekt med stöd från EU och Sida.

Om ett bra inledande arbete görs kan det skapa nya plattformar från vilka nya möjligheter skapas och detta kan attrahera ytterligare finansiärer. Att finansiera och genomföra projekt tillsammans med andra aktörer innebär i sin tur riskspridning, men framförallt ger det ett bredare perspektiv med möjlighet att implementera helhetslösningar som stärker Ukrainas förmåga att på egen hand hantera sina strålsäkerhetsutmaningar på kort sikt och på något längre sikt leva upp till internationella regelverk och EU-lagstiftning.

Nedan redovisas olika tänkbara länder och organisationer där möjligheter för samfinansiering och samverkan kring projekt i Ukraina finns.

Nordiska myndigheter

SSM har ett nära samarbete med den norska strålsäkerhetsmyndigheten, Direktoratet for Strålevern och Atomsikkerhet (DSA). Nu har även den finska strålsäkerhetsmyndigheten, Strålsäkerhetscentralen (STUK), och danska Beredskapsstyrelsen (DEMA) aviserat ett omfattande stöd till Ukraina. Under 2023 har de nordiska länderna haft regelbundna avstämningar för att diskutera och förbereda gemensamma projekt och insatser.

USA, Kanada, UK

USA, Kanada och UK är både deltagare av G7:s globala partnerskap samt även samarbetspartners i bilaterala projekt i Ukraina. Ofta har SSM varit utförare och USA, Kanada och UK har delfinansierat projekten.

Projekten har omfattat utveckling av utbildningsprogram inom fysiskt skydd, insamling av herrelösa strålkällor och inköp av behållare för radioaktivt avfall.

IAEA – RANET

Response and Assistance Network (RANET) är en del av IAEA:s nödberedskap och samlar konventionsstater i ett nätverk som är organiserat genom ett stödavtal. En konventionsstat kan begära hjälp från IAEA i händelse av en nukleär eller radiologisk incident som leder till nödsituation. Hjälpens organiseras sedan av IAEA och de avtalslutande staterna. Parter som deltar i RANET är ansvariga för att tillhandahålla kvalificerad personal, utrustning och material för att hjälpa en annan stat i en nukleär eller radiologisk händelse eller nödsituation.

Inom ramen för RANET har listor tagits fram med olika typer av strålsäkerhetsrelaterad utrustning som Ukraina är i behov av. SSM har under året lämnat stöd till Ukraina via RANET.

EU EI-INSC och andra EU-instrument

Stödprogrammet European Instrument for International Nuclear Safety Cooperation (EI-INSC) har som mål, att för länder utanför EU, främja en effektiv strålsäkerhetskultur och genomföra EU:s kärnsäkerhets- och strålskyddsstandarder för all form av kärnteknisk verksamhet; drift av kärnkraftverk, hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, avveckling och sanering av tidigare kärnkraftsanläggningar och andra kärntekniska anläggningar. Programmet syftar även till stödja länder att vidta effektiva skyddsåtgärder från skadliga effekter från kärnämne. Under året har Ukraina uppgraderats till kandidatland.

SSM genomför idag projekt i både Georgien och Moldavien med omfattande ekonomiskt stöd från EU inom ramen för EI-INSC.

Sida

Sida är Sveriges biståndsmyndighet. SSM driver idag betydande strålsäkerhetsprojekt i Georgien och Moldavien med ekonomiskt stöd från Sida. Det kan finnas möjligheter att samarbeta med Sida gällande strålsäkerhetsprojekt i Ukraina. SSM har tidigare drivit biståndsprojekt i Ukraina inom Sidas ram.

G7-ländernas Globala Partnerskap

Det globala partnerskapet mot spridning av massförstörelsevapen och massförstörelsematerial är ett internationellt initiativ som syftar till att förhindra spridning av kemiska, biologiska, radiologiska och relaterade vapen och relaterade material. Det globala partnerskapet består av 30 aktiva medlemsländer och Europeiska unionen. Det japanska ordförandeskapet har aviserat att man kommer att fokusera på frågor kopplade till CBRN-vapen och relaterade material (chemical, biological, radiological and nuclear) och särskilt lyfta stödet till Ukraina under 2023.

SSM deltar i en internationell insats med syfte att ta hand om radioaktivt avfall i Ukraina. En särskild insats har riktats mot hantering av s.k. brunnlager, en kvarleva från sovjettiden med tiotusentals uttjänta strålkällor. Information Sharing Initiative, ISI är ett initiativ inom ramen för det Globala partnerskapet med syfte att utbyta information om tekniskt bistånd till Ukraina på området för strålning och kärnsäkerhet. Under 2018 hölls ISI i Sverige.

WINS

World Institute for Nuclear Security (WINS) är en icke-statlig organisation placerad i Wien som arbetar globalt med att stärka strålsäkerheten.

SSM har arbetat med organisationen i flera projekt i Ukraina, bland annat med att översätta studiemateriel till ukrainska.

FOI

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) är en uppdragsfinansierad svensk statlig myndighet med fokus på säkerhetsfrågor.

SSM har haft en del samarbeten med FOI genom åren. Det senaste handlar om strålningsmätning i den havererade reaktorn i Tjernobyl.